

СЛОВО ЗА УСПЕНИЕ БОГОРОДИЧНО

В словото си за днешния свят ден, възлюбени, преподобни Теодор Студит благовести: „сега земното небе, облечено в нетленна одежда, се преселва във ... вечно жилище..., лишава се от този временен живот и заедно с това възлиза горе и се изпълва със светлината на безсмъртна слава.“ По думите на светия наш просветител Климент Охридски „днес Майката на Живота премина във вечния живот, отваряйки райските двери за човешкия род. Днес Майката на нашия Господ Бог възлиза от долния Йерусалим в горния – в небесния град на вечното Христово царство. Днес пресветлият облак възлиза към непристъпната Светлина при безпътните Сили“. А и цялата Църква слави днес с думите на химнотвореца: „Дивно чудо! Изворът на живота се полага в гроб и гробът става стълба към небето..., да възпеем, верни, под предводителството на Гавриил: «Благодатна, радвай се, с Теб е Господ, Който чрез Тебе дава на света велика милост!»“

Надземни, светли, радостни слова. Какво пораждат те у нас? Достигат ли до нашите умове и сърца смисълът им, духът, силата и красотата им? За едни те може да са по начало странни и трудни за възприемане, за други – да са тържествено, възвишено, църковно красноречие, напоено със силна идеализация тоест с приписване на изключителни съвършенства, каквито реално не притежава нито една човешка личност. Трети могат да проникнат до сърцевината на тия слова с жива и топла вяра, със смирен ум, с целомъдрени мисли и чувства.

Всъщност думите, които може да бъдат схванати като средство за крайна идеализация, не са годни да вместят в себе си дори и в малка степен действителното съвършенство на Божията Майка. Защото то превъзхожда възможностите на словото, а ние не можем да постигнем и да изразим това, което надвишава нашето слово, така както очите ни не могат да гледат продължително право в слънцето. „Кое слово може да опише боголепната твоя красота, Богомайко Дево? – възкликва свети Григорий Палама –

Невъзможно е с разсъждения и думи да се изрази твоята същност, всичко у тебе превъзхожда ума и словото. Но да те възпяваме е необходимо. Ти си вместилище на всички благодатни дарове и пълнота на всяка праведност, отображение и одушевен образ на всяка благодат и доброта, слава на земнородните, радост на небесните сили и похвала на всички твари“.

Но не са ли все пак далечни и твърде високи за нас не само тези слова, но и понятията „жива и топла вяра“, „смирена ум“, „целомъдрени мисли и чувства“? Можем ли да кажем, че имаме поне отчасти опитно познание за това какво съдържат те? Можем ли да се отърсим от привичното църковно-битово, или пък от мъглявото религиозно-психологическо преживяване на днешния празник и да пристъпим трепетно в духовния му чертог, към който ни зоват химните на Църквата и словата на светите отци? За това е необходимо да оплевим буренясалите ниви на душите си, та да могат те да поемат в себе си семена от духоносно слово.

Божията Майка не е в света, но гледа с милостив поглед към света, както казва от нейно лице Константинополският патриарх свети Герман. „В успението не си оставила света, Богородице“, възпява Църквата днес. А ето че светът около нас и в нас ни пречи да срещнем този всемилостив и преизпълнен с любов наднебесен взор. Пречи ни, като разяжда вярата ни и тя е твърде често повърхностна, вяла, хладна, неплодна; пречи ни, като пленява ума ни с накипрена суета; пречи ни, като влива в сърцата ни нечистота, поразява в тях остатъка от свян и ги прави негодни да усетят що е целомъдрие.

А всепречистата Майка на нашия Спасител не отвръща лика си от нас, безспирно се моли за нас да се избавим от омаята на безчет заблуди и самозаблуди, да се осъвестим, та да блеснат и в нашите души макар и малки, но неугасващи пламъчета на жива и топла вяра, на смирение, на целомъдрие в мислите и чувствата. Но затова е нужен и нашият отклик, необходимо е с молитва и с духовни усилия да се възпротивим срещу маловерието, малодушието, срещу егоцентризма си, срещу дребнавата себичност, срещу лекомислието и срещу нечистите мисли и чувства, които лукаво или съзнателно подхранваме чрез сетивата си. Без тази готовност за преосмисляне и промяна на живота си ние едва ли ще можем да вместим отблясък от радостта, с която Църквата възпява днес Успението на Пречистата и със словата, грейнали из под перото на Охридския светител:

Радвай се ти, рай духовен, разливащ безсмъртие за човешкия род!

Радвай се, къпино неизгаряща, ти, която си носила Божествения Огън в пречистото си лоно!

Радвай се, пресветъл облак, ти, която си носила в своята утроба духовното Слънце – Христос!

Радвай се, светило, ти, която прие в себе си незалязващата Светлина и озари богоозарено целия свят, светейки с пресветлите си молитви!

Радвай се, духовна трапезо, която прие в себе си небесния Хляб, отдал Себе Си заради спасението на всички и даващ живот на верните!“

Преблагословената Божия Майка да просвети тъмата на душите ни, да разпростира над нас своя пресветъл омофор и в този, и в бъдещия век. Амин!

*† Триадишки митрополит Фотий,
Предстоятел на Българската Православна
Старостилна Църква*

Успение Богородично, 2017 г.